

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sămbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Domnul D. A. Sturdza la Viena.

Sibiu, 24 Iulie n.

Din partea presei dela Viena a fost luat drept eveniment politic faptul, că domnul D. A. Sturdza, ministru-prezident al României, în drumul său spre Karlsbad, unde va face o cură, s'a oprit la Viena, pentru a se întâlni cu ministrul de externe al Austro-Ungariei, baronul Aehrenthal.

Toate ziarurile mari vieneze au vorbit din acest incident cu laudă, nu numai despre venerabilul domn Sturdza, probatul bărbat de stat al României, ci și despre România, acest stat de ordine și de pace din Orient, iubit și stimat de întreaga străinătate, pentru politica sa înțeleaptă de până acuma.

Întâlnirea dlui Sturdza cu baronul Aehrenthal, cu care se cunoaște bine personal, de pe vremea când acesta se află în București, ca ministru plenipotențiar austro-ungar, s'a întâmplat Sămbătă, săptămâna trecută, în vila baronului Aehrenthal de pe Semmering, unde petrece ministrul nostru comun de externe zilele de vară.

La oarele 11 dimineața a sosit dl D. A. Sturdza dela Viena la Semmering, și la gară a fost așteptat de baronul Aehrenthal. Întâlnirea a fost foarte cordială. Cei doi miniștri și-au strâns îndelung mâinile, și baronul Aehrenthal și-a exprimat bucuria, că-i este dată posibilitatea de a revedea pe dl Sturdza. Miniștrii s'au suit apoi în trăsură, și au mers la vila baronului Aehrenthal, de unde s'a deschide o admirabilă priveliște a munților dinprejur.

Domnul Sturdza a fost condus în salon, unde a stat o jumătate de oră, apoi s'a retras cu baronul Aehrenthal în biroul acestuia, unde au ramas singuri aproape o oră. Dl Sturdza a fost oprit apoi la prânz la baronul Aehrenthal și după amiază a făcut o primblare de două

ore cu trăsură, însoțit de baronul Aehrenthal.

La oarele 6 și jumătate sara ministrul prezident român a plecat cu trenul la Viena, de unde a plecat Luni dimineața la Karlsbad, după făcuse în presară o excursiune la Baden, lângă Viena, cu automobilul, pentru a lua parte la cina dată acolo de ambasadorul Spaniei în onoarea prim-ministrului român.

Despre întrevedere dlui D. A. Sturdza cu baronul Aehrenthal, ziarul „Fremdenblatt”, care, cum se știe, e organul curții și al ministeriului nostru de externe, spune, că ea formează un eveniment, pentru care nu trebuie se fie căutate motive particulare, ci au se fie considerate numai raporturile escelente, în cari s'a găsesc de mult regatul român și monarhia austro-ungară.

Intre aceste două state există, spune ziarul numit, nu numai relațiuni de bună vecinătate, dar și o amicitie plină de încredere, care n'a variat nici odată din ambele părți. Această constanță se explică, nu numai printr'un efect natural comun, deosebit de interesele politice, dar și prin relațiunile amicale, cari există de zeci de ani între împăratul și regele Francisc Iosif și regele Carol.

Pentru toate aceste motive s'a primit cu simpatie în toată monarhia știrea despre vizita excelentului bărbat de stat, care este actualmente la cârma regatului român. Se apreciază foarte bine în Austro-Ungaria politica conservatoare și pacinică a statului român, și toți se bucură de tendințele lui, cari au o direcție conformă cu principiile fundamentale ale politicii austriace, sub gestiunea înțeleaptă și prudentă a regelui.

România a luat o mare importanță în partea de răsărit a Europei. Ea este stimată de toate țările și a dobândit încrederea tuturor puterilor, fiind un element de pace în orientul Europei.

Ziarul laudă atitudinea înțeleaptă a României în chestiunea cu-

șovlahă și mai relevă opera de renaștere și de consolidare după criza agrară.

Ziarul conchide, spunând, că simpatiile cu cari se consideră la Viena dezvoltarea economică și culturală a României, vor fi ajutoare destul de importante pentru a ajunge la regularea relațiunilor comerciale între cele două state. În întrevedere dela Semmering, chestiunea tratatului comercial a fost desigur un punct foarte important, dacă nu esențial. Fără îndoială, această întvedere va contribui foarte mult la această operă, care va fi un fericit compliment al relațiunilor politice.

Din cele publicate prin foile vieneze despre această întâlnire de miniștri, — care pentru România e cu atât mai de însemnătate, cu cât ea s'a întâmplat la dorința și invitarea expresă a ministrului nostru de externe, — putem deci constata, că ea a avut de scop în prima linie regularea raporturilor comerciale dintre Austro-Ungaria și România, în formă multămitoare pentru statul român. Dar au fost viu discutate și stările de lucruri din Macedonia, și sigur că dl Sturdza va fi insistat, ca Austro-Ungaria se facă demersurile necesare, pentruca soarta Arămanilor din Macedonia se fie ameliorată.

Ne face peste tot impresia, că se caută din adins pretenia României din partea guvernului nostru comun, pentruca în momente decizătoare ea se poată fi de ajutor Austro-Ungariei. E mare onoarea acestă pentru statul român, și credem că e de prisos a o mai spune, că această distincție deosebită ne bucură și pe noi, conaționaliilor celor din regat. Ne bucură apoi constatarea, că cei din regatul român sunt element de ordine și de pace, și ne bucură mai ales declarația celor dela conducerea destinului monarhiei noastre, că între monarhia noastră și regatul român există cele mai sincere raporturi de prietenie, cari au

se devină tot mai tari și mai durabile, pentrucă prin aceasta e răsturnată din partea celor mai competenți acuza ce ni se ridică câte odată din partea presei nesocotite maghiare, că noi gravităm în afară, propagăm idei iredentiste, și visăm o — Daco-România. Câtă vreme România e amica și aliata Austro-Ungariei, să nu se teamă deci nime de astfel de — fantome.

Ce cariere să recomandăm fiilor poporului nostru?

De Vasile Păltinean.

În viața modernă a popoarelor, precum și în a indivizilor singuratici, se dă o continuă luptă, o luptă grea și mare, în care nu pot să între și din care nu pot să se întoarcă strălucind de biruință, decât popoarele înaintate în cultură și bine organizate economic: lupta pentru existență.

S'a dat această luptă și în trecutul omenirii, dar altele erau atunci armele și altele azi. Atunci erau săbiile și lăncile, astăzi este cultura și buna organizație economică, cu sporirea concurenței.

Fără aceste două arme, popoarele nu pot să stea în luptă pentru existență, căci fără ele sunt ca și arbustul slab și fără puteri, în luptă cu copacul mare, pentru o reză de soare.

Din contemplarea mersului acestei lupte își are izvorul titlul acestei disertații, și cuvintele puse în fruntea acestei disertații nu sunt altceva, decât îngrijorarea ce o arată mulți oameni, și cu drept cuvânt, pentru viitorul neamului nostru. Prin recomandare de cariere potrivite se caută, ca fiecare să fie de folos, cum și poate să fie, numai să fie la locul lui, după priceperea, zelul și strădania, meritul ce-l are. E o întrebare des repetată, adeseori o poți ceti în ziare și reviste, sub o formă sau alta, și aceasta izvorește din prevederea viitorului nostru ca popor, cunoscându-ne starea noastră actuală, atât culturală, cât și economică, cunoscându-ne alcătuirea noastră, ca individualitate etnică-culturală. Se impune această întrebare mai ales cu finea ori căruia an școlar, când tinerimea noastră eșită de pe băncile școlii dă în dreapta și în stânga în căutarea unei cariere sigure.

Și mai ales se impune această întrebare astăzi, când vedem, că dintre fiii po-

vitare publică, să nu fie silit la aceasta. Dragoste de deasăla nu se face.

Afară de aceste considerațiuni, să nu mai uiti un lucru. Cei mai mulți dintre colegii noștri au învățat la străini, studiile gimnaziile le-au făcut în un oraș unguresc oarecare, iar cele universitare în Cluj, Budapesta, Viena, Graz ori Praga. În urmare, o parte bună a creșterii lor e ungurescă — nemțească. Această împrejurare o vei putea constata fără a cunoaște personal pe toți. E destul să examinezi mai deaproape scrierile colegilor, — nu le excepționez nici pe ale mele, — ca să te convingi, că ei, în specialitatea lor, cugetă în limbă străină și că se luptă cu mari greutateți când doresc a scrie ori vorbi românește.

Imboldul spre a scrie și vorbi românește e redus mult prin această împrejurare. Te jenezi să publici o lucrare, ce se poate excepționă din punctul de vedere al limbii.

Așa este, nu avem trebuință să ascundem. Întâmpinăm pedeci mari, când vrem să pășim în public, fie cu graiul, fie în scris, de oarece în creierul nostru noțiunile de medicină, de igienă, să învârt îmbrăcate în haină nemțească ori ungurescă. Este de tot altceva, când stai în fața unui client singuratic. Acestuia îi dai explicațiuni scurte și poate în jargonul locului. (Altfel eu sunt de părerea, că și

cu țărani să vorbim o limbă românească mai aleasă, evitând — bine înțeles — cuvinte ce el nu le-ar putea înțelege. Mai ales să pronunțăm corect. Ne vor înțelege cum se cade.)

Dar o îndreptare se va face în această privință. Generațiile mai tinere, chiar și generația noastră, își țin de datorință a nu rămâne înapoiă celorlalți intelectuali ai noștri. Fără îndoială, vezi cu ochii și auzi, cum pretutindenea lumea se nizuște a vorbi și sorie mai bine românește.

Din zi în zi tot mai mult se cetesc scrierile autorilor noștri buni, de dincolo și de dincoaci.

Din toate acestea ce urmează? Să fim mai blânzi, mai cruțători în critica socială ce facem; să nu irităm susceptibilitățile nimănuia fără scop.

După cum un dascăl bun nu prin vorbe aspre și răstite, ci prin blândețe caută să-și ajungă scopul educativ, asemenea și criticul stărilor noastre sociale, nu acuzând și batjocorind, și chemând și îndemnând are să îndrepteze relele decari suferim. Vrând a câștiga pe toți medicii români, ca să conlucre mai cu inimă, cu graiul și în scris, la înaintarea culturală și economică a poporului român, să nu-i îndârjim prin cuvinte pripite, ci să-i ambiționăm. Criticul stărilor noastre sociale să nu creeze animozități nouă, ci să caute,

că în „jurul lui să fie totdeauna o atmosferă pretinenscă.”

Cu alte cuvinte, să propoveduim pacea socială, de care poporul nostru atâta nevoie are, în zilele grele, prin cari trece.

Așa să fie.

Sibiu, în Iunie 1908.

Dr. I. Beu.

Către ruine.

O ruine părăsite,
Ziduri triste și tăcute,
Voi păstrați și azi eoul
Vitejiilor trecute.

Ce mai vremi erau odată:
Tremură pământ și mare
Când sună din corn oșteanul,
Sau treacă vre-un Domn călare.

Azi, când vântul prinde-a plânge,
Parcă plângeți voi, ruine,
Plângeți tot ce a fost odată
În acele vremi senine.

Azi e moartă'n noi credința
Și iubirea de moșie —
Azi apas' asupra noastră
Vremuri grele de urgie...

„(Neamul Românesc.)”

Orestă.

FOIȘOARĂ.

Scrisori.

VI.

Amice!

Imi zici și tu, că în adevăr, sunt mulți colegi de ai noștri, cari mor fără a fi scris în viața lor un articol de popularizare, fără a fi ținut măcar o prelegere publică. Cu adevărat, cei mai mulți colegi își văd de praxa lor, în înțelesul indicat de mine în scrisorile anterioare, și nu se avântă a desvoltă și o activitate extra școlară, cum s'ar zice.

Dar spune-mi tu, toți preoții și predici? Toți profesorii au la activul lor lucrări literare? Nu, și iară nu.

De aci însă nu urmează pentru nime îndreptățirea a ridică acuză în public, că preoții ori profesorii nu-și fac datoria „extra-școlară.” Nu toți preoții au darul de a predică, nu toți profesorii au inclinări literare. Putem însă constata, că și unii și alții în majoritatea lor iau parte la viața noastră publică, bine înțeles, ca gregari.

Eu îndrănesc a susține, că cine nu simte un imbold mai mare pentru o acti-

Concurs.

Premiu pentru o lucrare.

Voină a veni în ajutorul învățătorilor noștri, cărora li s'a impus prin art. de lege XXVII din a. 1907 o grea problemă, ce nu se poate rezolva cu succes fără aplicarea unei metode raționale, și la a cărei rezolvare învățătorul rașon poate cădea în greșala de a da preferință unui obiect de învățământ în paguba celorlalte și în deosebi în paguba limbii materne, singura temelie solidă a învățământului primar, ofer un premiu de 200 cor. pentru cea mai bună lucrare asupra temei:

„Care ar fi metoda cea mai potrivită spre a satisface cerințele art. de lege XXVII de a. 1907 cu privire la propunerea limbii maghiare, ținând în același timp seamă de scopul general al învățământului primar și de caracterul special al școalelor noastre?”

La premiul acesta, deus spre conferire la Vener. Consistoriu arhidiecezan al Bisericii române gr.-or. din Transilvania, cu reședința în Sibiu, poate concura oricare din învățătorii noștri din Arhidieceză. Dela concurenții se cere, să studieze cu atenție: a) instrucțiunea, ce se va publica din partea In. Ministeriu pentru punerea în aplicare a art. de lege numit mai sus, cu privire la propunerea limbii maghiare; b) regulamentele și normativele în vigoare ale Bisericii noastre cu privire la distribuția și modul de propunere al diferitelor obiecte de învățământ în școala primară; c) metodele folosite în alte țări, în care, pe lângă limba maternă, se pune în școala primară și o a doua limbă.

Lucrările, scrise corect și curate, vor avea să fie înaintate Vener. Consistoriu arhidiecezan în Sibiu până în 1 Maiu v. 1909, anonom, însoțite de un plic cu numele autorului.

La caz, când două din lucrările prezentate la concurs ar fi de aceeași valoare, premiul se poate împărți în două părți.

Lucrarea sau lucrările premiate se vor publica în „Telegraful Român”, de unde se vor putea scoate în broșură, pentru folosința mai lesnicioasă a învățătorilor.

La caz, că nu s'ar prezenta nici o lucrare, sau când din lucrările prezentate nu s'ar afla nici una de corespunzătoare, suma de 200 coroane se va distribui prin Vener. Consistoriu ca premii la 4 învățători din 4 protopopiate diferite ale Arhidiecezei, despre cari se va constata, că au instruit cu succes mai mulți analfabeți în cursul a. șc. 1908/9. Brașov, 21 Maiu v. 1908.

Andrieu Bărseanu

[194] 1—3

profesor, fost comis. cons. la conferențele învățătoresci.

Aprobat.

Sibiu, din ședința cons. arh. ca senat școlar, ținută la 3/16 Iulie 1908.

Consistoriu arhidiecezan.

Nr. 208/1908.

[195] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile profesionale gr.-or. române din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Hașegului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Petrila-Brad, salar 600 cor. din repartiție dela popor, quartir și 4 stângini lemne de foc.

2. Petrila lunca de sus, salar 600 cor. din repartiție dela popor, quartir, lemne de foc și 10 cor. diurn și spese la conferința învățătorescă.

3. Valea-Sângeorgiului, salar 600 cor. din repartiție dela popor, quartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, să înainteze cererile concursuale, provăzute cu documentele necesare subserisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Cei aleși vor avea să instrueze și elevii din școala de repetiție și să cânte în sf. biserică.

Hașeg, în 6 Iulie 1908.

Oficiu protopresbiteral gr.-or. al tractului Hașeg în conțelegere cu comitetele parohiale.

Dr. Cornel Popescu
protopresb.

Nr. 768/1908.

[196] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători din parohiile mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Borgo-Prund cu salar fundamental de 1000 cor., solvit lunar anticipative din fondul școlastic, quartir în edificiul școlii, lemne pentru încălzit și grădina. Remunerație anuală de 100 cor. din cassa bisericeii pentru conducerea școlii economice de repetiție.

2. Ida-mare cu salar fundamental de 1000 cor. și anuit 400 cor. ajutor dela Consistoriu Arhidiecezan, iar 600 cor. din cassa bisericeii, quartir, lemne de foc și grădina.

3. Galaț cu salar fundamental de 1000 cor. din cassa bisericeii, quartir, lemne de foc și grădina.

Redactor responsabil Teodor V. Păcșian.

4. Caila salar fundamental de 600 cor. din repartiție dela popor, quartir, lemne de foc și grădina.

5. Blășfalău de-sus cu salar fundamental de 600 cor. încassată din repartiție dela popor, quartir, lemne de foc și grădina.

6. Blășfalău de-jos salar fundamental 600 cor. încassată din repartiție dela popor, quartir, lemne de foc și grădina.

7. Chintelnic salar fundamental de 600 cor. încassată din repartiție dela popor, quartir, lemne de foc și grădina.

Cu 1 Septembrie 1910 și salariile împreunate cu posturile de sub 4, 5, 6, 7 se vor întregi la 1000 cor., parte prin mijloacele proprii, parte prin ajutor de stat.

Cuincuenalele se vor computa în tot locul numai după serviciu de 5 ani în comuna în care vor fi aleși.

Cei aleși se îndatorăză a instrui în școala de repetiție, a conduce grădina de pomărit și a cânta cu elevii în Dumineci și sărbători la sf. liturgie, a înființa coruri bisericești și a instrui în școlile de adulți de nou înființându.

Concurenții să și înainteze cererile de concurs instruite conform normelor din vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral și înainte de alege să se prezente poporului în biserică pentru a-și arată dexteritatea în cântări și tipic.

Oficiu protopresbiteral ortodox român al tractului Bistrița în conțelegere cu comitetele parohiale.

Blășfalău de-sus, în 4/17 Iulie 1908.

Vasile Bălan
adm. presb.

Nr. 417/1908 prot.

[183] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela școlile profesionale gr.-or. române în comunele aparținătoare protopresbiteratului Sibiu să escrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Teleg. Român”.

1. Cornățul, salar de 600 cor. quartir și grădina în natură.

2. Cristian, salar 600 cor. relut de quartir 100 cor. și 4 stângini de lemne în natură.

3. Gușterița, salar 600 cor. relut de quartir 40 cor. și lemnele de foc.

4. Rășinar, salar 700 cor. relut de quartir 60 cor. și relut de lemne 60 cor.

5. Vurpăr, salar 1000 cor. și adevă 600 cor. d n lada bisericeii ear 400 cor. din repartiție, quartir în natură și relut de grădina 20 cor.

Cuincuenalele să compută la toate aceste posturi numai pentru anii serviți după instituirea definitivă a acestor școale, deci anii serviți la alte școale nu se consideră.

Cei aleși primesc pe lângă altele îndatorirea a instrui și conduce cu elevii în Dumineci și sărbători cântările liturgice în biserică; unde sunt doi învățători a'ternativ unul va provide strana la utrenie, celalalt cântările liturgice la liturgie; vor fi datori a provide învățământul în școala de repetiție, cel din Vurpăr va trebui, întrucât nu are, ași câștiga și calificarea pentru școlile de repetiție economică.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi își vor așterne cererile instruite cu documentele prescrie (Atestat de botez și de școală, absolutul pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu) subsemnatului oficiu, având a să prezenta în vre o Duminecă sau sărbătoare și în comună spre a-și arată aptitudinea în cântări.

Sibiu, în 3 Iulie 1908.

Oficiu protopresbiteral al tractului Sibiu.

Dr. Ioan Stroia
protopresb.

APĂ MINERALĂ PHŌNIX
DIN BUZIÁS

Intrece orice apă la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, fără fier, îndeosebi improspătătoare apă de masă, bogată în acid carbonic.

Recomandată de medici.   Recomandată de medici.

Efect excelent la suferințe de rărunchi și beșică, catar cronic de rărunchi, peatră; precum și la îmbolnăvirile catarale ale escretunilor. — Prospekte trimite la cerere administrația

Direcțiunii băilor lui MUSCHONG în Buziasfürdő.
(286) 64—100

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrare bine? Numai la

IOAN PETRASCU

măiestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 34,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [25] 19—52

Pentru

Dame

indispensabil!

Cel mai bun mijloc de înfrumșetare

Crema-MARGIT a lui Földes

deletură deja după vre-o câteva zile pistruele, petele de pe față, sgrăbunțele și alte necurătenii de piele. Netezește încrețiturile feței, față o înalbește, improspătează și întineriște.

Prețul unei doze mici 1 cor., iar al unei doze mari 2 cor. ARTICLU SPECIAL DE TOILETĂ: Pudră-Margit 1-20 cor. Sapun-Margit 70 bani. Pastă de dinți Margit 1 coroană. Apă pentru față Margit 1 coroană. [200] 5—5

Se expediază prin ramburs sau la trimiterea anticipativă a ban lor de

fabricantul: **CLEMENS v. FOLDES**

farmacist în ARAD.

Se capătă în toate farmaciile.

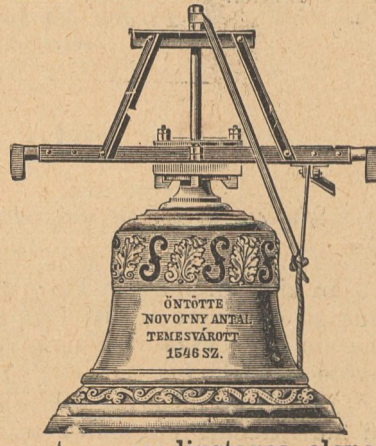
Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (150) 5—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare:

Cosma M., Album de țesături și broderii naționale . . . . . 16—
— Modele de cusături românești caet I. . . . . —50
— Modele de cusături românești caet II. . . . . 1—
A. O. Maior, Biblioteca copiilor vol. I—III à 1—